

Folia Medica Lodziensia

tom 39 numer 1

2012

Spis treści

<i>Magdalena Laskowska, Anna Krześlak, Ewa Forma, Paweł Jóźwiak, Magdalena Bryś</i>	5
Genetic diseases and other unusual disorders presented in art paintings	
Choroby genetyczne i inne rzadkie zaburzenia przedstawiane na obrazach	
<i>Magdalena Bryś, Anna Krześlak, Magdalena Laskowska, Paweł Jóźwiak, Ewa Forma</i>	19
Ophthalmic diseases among the impressionist painters	
Choroby oczu u malarzy impresjonistów	
<i>Anna Mordalska, Monika Witczak, Tomasz Ferenc</i>	39
Wody oligotroficzne w źródłach rezerwatu Struga Dobieszkowska	
Oligotrophic water in springs in Struga Dobieszkowska reserve	
<i>Katarzyna Błądek-Grzelczak, Stanisław Sporny</i>	51
Precyzyjne elementy retencyjne stosowane w protezach overdentures	
w żuchwie wspartych na śródkostnych wszczepach dentystycznych	
Precision retentive elements using in overdentures in the mandible supported by implants	
<i>Katarzyna Błądek-Grzelczak, Stanisław Sporny</i>	71
Jednostronny brak skrzydłowy w żuchwie jako problem implantologiczno-protetyczny	
– opis przypadku	
Unilateral missing posterior teeth in mandibule as a problem in treatment of dental implant. A case report	
<i>Natalia Bożena Zawada, Jolanta Kunert-Radek</i>	85
Klinicznie nieczynne hormonalnie guzy przysadki	
NFPAs-non-functioning pituitary adenomas	
<i>Jolanta Kunert-Radek, Natalia Bożena Zawada, Hanna Pisarek, Magdalena Górską-Chrząstek, Marek Pawlikowski</i>	137
Analogi somatostatyny w leczeniu chorych z nawrotowymi hormonalnie nieczynnymi gruczolakami przysadki - obserwacja wstępna	
Somatostatin analogs in the treatment of patients with recurrent non-functioning pituitary adenomas	
– preliminary observations	

Genetic diseases and other unusual disorders presented in art paintings

Choroby genetyczne i inne rzadkie zaburzenia przedstawiane na obrazach

*MAGDALENA LASKOWSKA, ANNA KRZEŚLAK, EWA FORMA,
PAWEŁ JÓŹWIAK, MAGDALENA BRYŚ*

Department of Cytobiochemistry,
University of Łódź

Abstract

Genetic disorders are a diseases caused by abnormalities in an individual's genetic material. A good source providing purported evidence of the existence of genetic diseases in the past, before their identification by medicine, are European artists' paintings. Such paintings quite frequently depicted human anomalies and disorders. In this work we present the examples of paintings depicting people suffering from diseases such as Down Syndrome, spondyloepiphyseal dysplasia congenital, Marfan syndrome, myotonic dystrophy, Paget's disease and tetralogy of Fallot.

Key words: genetics diseases, art paintings, Down syndrome, spondyloepiphyseal dysplasia congenita, Marfan syndrome, myotonic dystrophy, Paget's disease, tetralogy of Fallot.

Streszczenie

Choroby genetyczne człowieka są wynikiem zaburzeń w materiale genetycznym. Źródłem historycznym dostarczającym dowodów na istnienie tych schorzeń w przeszłości, zanim zostały one zidentyfikowane, są obrazy dawnych europejskich malarzy. Artyści często w sposób bezwiedny uwieczniali w swoich pracach ludzi obarczonych anomaliami. W prezentowanej pracy zamieszczone zostały przykłady dzieł przedstawiających ludzi dotkniętych chorobami takimi jak zespół Downa, dysplazja kręgosłupowo-nasadowa, zespół Marfana, dystrofia miotoniczna, choroba Pageta oraz tetralogia Fallota.

Słowa kluczowe: choroby genetyczne, malarstwo, zespół Downa, wrodzona dysplazja kręgosłupowo-nasadowa, zespół Marfana, dystrofia miotoniczna, choroba Pageta, tetralogia Fallota.

Ophthalmic diseases among the impressionist painters

Choroby oczu u malarzy impresjonistów

MAGDALENA BRYŚ, ANNA KRZEŚLAK,
MAGDALENA LASKOWSKA, PAWEŁ JÓŹWIAK, EWA FORMA

Department of Cytobiochemistry,
University of Łódź

Abstract

Artists, like anyone else, have suffered from a variety of medical conditions and this is particularly obvious in the case of eye diseases. The aim of this work is to present a summary of previous studies on visual disorders among the impressionist artists and attempt of analysis how their style was changing with the deteriorating state of the eyes. The diseases such as cataracts, short-sightedness, macular damage and eye infections impact their style and technique, the choice of color as well as the subject of painting.

Key words: vision disorders, myopia, cataract, impressionist painters.

Streszczenie

Artystów, tak jak wszystkich ludzi, dotykają różne choroby i szczególnie jest to widoczne, dla odbiorców sztuki, w przypadku zaburzeń widzenia. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie syntetycznej wiedzy na temat chorób oczu diagnozowanych u najsłynniejszych malarzy impresjonistów oraz próba wskazania, w jaki sposób schorzenia te wpłynęły na ich twórczość. Choroby takie jak zaćma, krótkowzroczność, zwyrodnienie plamki żółtej czy infekcje oczu odcisnęły piętno zarówno na stylu i technice ich malarstwa, doborze barw, jak i tematyce obrazów.

Słowa kluczowe: choroby oczu, krótkowzroczność, zaćma, impresjoniści.

Adres do korespondencji: dr hab. Magdalena Bryś, prof. nadzw. UŁ, Katedra Cytobiochemii, Uniwersytet Łódzki, Pomorska 141/143, 90-236 Łódź, e-mail: zreg@biol.uni.lodz.pl; Tel.: + 48 42 635-43-71; Fax: +48-42 635-44-84

Wody oligotroficzne w źródłach rezerwatu „Struga Dobieszkowska”

Oligotrophic water in springs in „Struga Dobieszkowska” reserve

ANNA MORDALSKA, MONIKA WITCZAK, TOMASZ FERENC

Zakład Biologii i Genetyki Medycznej
Katedra Biomedycznych Podstaw Fizjoterapii
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Streszczenie

Na przykładzie rezerwatu przyrody „Struga Dobieszkowska” (RSD) omówiono występowanie na terenie Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich (PKWŁ) naturalnych obszarów przyrody, takich jak śródleśne źródła i strumienie. Źródła na terenie PKWŁ tworzą środowisko (ekosystemy) charakteryzujące się znaczną różnorodnością fitocenotyczną, florystyczną i faunistyczną. Źródła te zachowały najczystsza klasę czystości (wody oligotroficzne). Znotowano obecność najpospolitszych dla tej klasy wód saprobów: mszaki z rodzaju *Brachythecium*, kielż zdrojowy (*Gammarus pulex*) oraz typowe zbiorowiska okrzemek. Obecnie tereny przyległe do PKWŁ poddawane są silnej antropopresji, której skutkiem może być zanieczyszczenie wód podziemnych w tym regionie.

Słowa kluczowe: Wzniesienia Łódzkie, źródła, wody oligotroficzne.

Abstract

On the basis of the example of the nature reserve "Struga Dobieszkowska" (RSD), the occurrence of natural areas such as midforest springs and streams found in Lodz Hills Landscape Park (LHLP) are discussed. The springs in the area of LHLP create ecosystems characterized by significant phytoenotic, floral and faunal diversity. These springs have preserved the highest class of water purity (oligotrophic waters). The presence of the commonest for this class of water - saprobes e.g. the bryophytes genus *Brachythecium*, *Gammarus pulex* as well as typical groups of diatoms has been observed. At present the areas adjacent to LHLP are subjected to significant anthropopressure which can result in the contamination of groundwater in this area.

Key words: the Lodz Hills, springs, oligotrophic water.

Precyzyjne elementy retencyjne stosowane w protezach *overdentures* w żuchwie wspartych na śródkostnych wszczepach dentystycznych

Precision retentive elements used in overdentures in the mandible supported by implants

KATARZYNA BŁĄDEK–GRZELCZAK, STANISŁAW SPORNY

Zakład Patomorfologii Stomatologicznej
Katedra Patomorfologii,
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Streszczenie

Wieloletnie badania nad wszczepami, coraz bezpieczniejsze procedury chirurgiczne i nowoczesne techniki laboratoryjne spowodowały w ostatnich latach upowszechnienie się protez nakładkowych wspartych na wszczepach śródkostnych. Celem pracy jest przegląd typów precyzyjnych elementów retencyjnych stosowanych w protezach *overdentures* wspartych na śródkostnych wszczepach dentystycznych. Przedstawiono krótką charakterystykę najczęściej stosowanych elementów retencyjnych, takich jak: zaczepy kulkowe, belki, magnesy i korony teleskopowe. Omówiono wady i zalety poszczególnych rozwiązań protetycznych. Zwrócono uwagę na wysoki komfort noszenia protez *overdentures* wspartych na wszczepach i znaczną poprawę jakości życia pacjentów użytkujących ten typ protez.

Słowa kluczowe: precyzyjne elementy protetyczne, zaczepy kulkowe, zespolenia belkowe, korony teleskopowe, zatrzaski, zaczepy magnetyczne, protezy *overdentures*, implanty.

Abstract

Many years of research on implants, safer surgical procedures and modern laboratory techniques have resulted in recent years, in the widespread use of overdentures supported by endosteal implants. The aim of this study is to review the retention elements available for use in mandibular overdentures supported by implants. The paper presents a brief description of the most popular precision retentive elements, such as: ball attachments, bars, magnets, telescopic crowns. The advantages and disadvantages of different prosthetic solutions have been examined. High wearing comfort of overdentures prostheses supported on implants and a significant improvement of quality of life for patients using this type of prosthesis have been highlighted.

Key words: intraosseous dental implant, overdentures, precision retentive elements, bar, ball attachments, magnets, telescopic crowns.

Adres do korespondencji: Katarzyna Błądek–Grzelczak; 91-492 Łódź. ul. Bema 60b; e-mail twojdentysta@gazeta.pl; tel. 607607893

Jednostronny brak skrzydłowy w żuchwie jako problem implantologiczno-protetyczny – opis przypadku

Unilateral missing posterior teeth in the mandible as a problem
in the treatment of a dental implant. A case report

KATARZYNA BŁĄDEK–GRZELCZAK, STANISŁAW SPORNY

Zakład Patomorfologii Stomatologicznej
Katedra Patomorfologii,
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Streszczenie

W artykule opisano leczenie implantoprotetyczne pacjenta z jednostronnym brakiem skrzydłowym w żuchwie. Plan leczenia obejmował wykonanie mostu wspartego na wszczepach śródkostnych. Pacjent cierpiał na cukrzycę typu II, nadciśnienie oraz palił duże ilości papierosów, co powodowało pogorszenie rokowania. W opisywanym przypadku osiągnięto sukces terapeutyczny mimo istniejących czynników ryzyka ograniczających pozytywne prognozy.

Słowa kluczowe: implant, most wsparty na implantach, ogólnoustrojowe czynniki ryzyka.

Abstract

The aim of this article is to present the case of restoring unilateral missing posterior teeth in the mandible using implants supported bridges. The patient smoked cigarettes, suffered from diabetes and hypertension. These systemic factors increase the risk of implant loss. In the shown case the success has been achieved despite the existing risk factors.

Key words: implant, implant supported bridges, systemic risk factors.

Adres do korespondencji: Katarzyna Błądek–Grzelczak; 91-492 Łódź. ul. Bema 60b; e-mail twojdentysta@gazeta.pl;
tel. 607607893

Klinicznie nieczynne hormonalnie guzy przysadki

Clinically non-functioning pituitary adenomas

NATALIA BOŻENA ZAWADA, JOLANTA KUNERT-RADEK

Klinika Endokrynologii, Katedra Endokrynologii
Uniwersytet Medyczny w Łodzi

Streszczenie

Istotny postęp, jaki dokonał się w ostatnich latach, zwłaszcza w zakresie rozwoju diagnostyki obrazowej i badań immunohistochemicznych, umożliwia wcześniejsze rozpoznawanie, a następnie leczenie nieczynnych hormonalnie gruczolaków przysadki (NFPAs). Mimo to guzy te dalej pozostają istotnym problemem klinicznym dla lekarzy wielu specjalności. Celem pracy jest szczegółowe przedstawienie poglądów na temat etiopatogenezy, obrazu klinicznego, diagnostyki i metod leczenia klinicznie nieczynnych hormonalnie gruczolaków przysadki ze szczególnym uwzględnieniem postępów w technikach chirurgicznych oraz rozszerzających się możliwości radioterapii, a szczególnie farmakoterapii.

Słowa kluczowe: klinicznie nieczynne gruczolaki przysadki, guzy przysadki, immunohistochemia guzów przysadki, scyntygrafia receptorowa, receptory dopaminergiczne, receptory somatostatynowe, leczenie operacyjne, radioterapia, nóż gamma, analogi somatostatyny, agoniści dopaminy.

Abstract

The significant progress made in recent years, especially in the field of imaging techniques and immunohistochemistry, enables an earlier diagnosis and the treatment of clinically non-functioning pituitary adenomas (NFPAs). In spite of this, these tumours still remain an important medical issue for a large number of specialities. The aim of this article is to provide an overview of the etiopathogenesis, diagnosis and treatment of clinically non-functioning pituitary adenomas with special reference to the development of highly advanced methods in surgery as well as radiotherapy and, especially, in pharmacotherapy.

Key words: clinically non-functioning pituitary adenomas, pituitary tumours, immunohistochemistry of pituitary tumours, receptor scintigraphy, dopamine receptors, somatostatin receptors, surgery, radiotherapy, gamma knife, somatostatin analogues, dopamine agonists.

Analogi somatostatyny w leczeniu chorych z nawrotowymi hormonalnie nieczynnymi gruczolakami przysadki - obserwacja wstępna

Somatostatin analogs in the treatment of patients with recurrent non-functioning pituitary adenomas – preliminary observations

**JOLANTA KUNERT-RADEK¹, NATALIA BOŻENA ZAWADA¹, HANNA PISAREK²,
MAGDALENA GÓRSKA-CHRZĄSTEK³, MAREK PAWLIKOWSKI⁴**

¹Klinika Endokrynologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

²Zakład Neuroendokrynologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

³Zakład Medycyny Nuklearnej Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

⁴Zakład Immunoendokrynologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Streszczenie

Wstęp: Nieczynne hormonalnie gruczolaki przysadki (NFPAs - *non-functioning pituitary adenomas*), stanowią około 30% wszystkich guzów przysadki. Rozpoznawane są późno, zazwyczaj w stadium makrogruczolaka. Operacja neurochirurgiczna często nie jest radykalna ze względu na naciekanie przez guz struktur sąsiadujących. Jednym z rozważanych sposobów leczenia tych pacjentów jest stosowanie analogów somatostatyny. Wdrożenie takiego leczenia uzasadnia pozytywny wynik badania scyntygrafii receptorowej.

Cel: Celem pracy była ocena efektów leczenia analogiem somatostatyny chorych z NFPAs.

Materiał i metody: Oceniano wyniki leczenia analogami somatostatyny u 6 pacjentów ze zdiagnozowanymi NFPAs. Pięciu chorych było kilkakrotnie operowanych z powodu nawrotu guza, a jedna pacjentka nie wyraziła zgody na proponowane leczenie neurochirurgiczne. We wszystkich przypadkach uzyskano pozytywny wynik badania scyntygrafii receptorowej. Leczenie analogiem somatostatyny - oktreotydem prowadzono od 6 do 18 miesięcy.

Wyniki: We wszystkich przypadkach obserwowano stabilizację wielkości gruczolaka przysadki i stabilizację zmian w zakresie pola widzenia. Nie wystąpiły żadne objawy niepożądane.

Wnioski: U chorych z NFPAs przewlekłe leczenie analogami somatostatyny może być alternatywą dla kolejnej operacji neurochirurgicznej oraz terapią dla chorych niewyrażających zgody na zabieg operacyjny.

Słowa kluczowe: klinicznie nieczynne hormonalnie gruczolaki przysadki, analogi somatostatyny, oktreotyde, scyntygrafia receptorowa guzów przysadki, guzy nawrotowe przysadki.

Abstract

Introduction: Non-functioning pituitary adenomas (NFPAs) are estimated for about 30% of all pituitary adenomas. They are diagnosed late, usually in a stadium of macroadenoma. Neurosurgery is rarely curative because of the tumour invasion of the adjacent structures. One of the therapeutic options for the patients is a somatostatin analogs therapy. To introduce such a treatment, a positive result of receptor scintigraphy is compulsory.

Aim: The aim of the study was the assessment of the effectiveness of the somatostatin analogs therapy among patients with NFPAs.

Material and methods: The effects of the somatostatin analogs therapy among six patients with diagnosed NFPAs were assessed. Five patients underwent several neurosurgeries due to the tumour recurrence and one patient did not agree on the proposed neurosurgery. In all the cases a positive result of receptor scintigraphy was obtained. Somatostatin analog therapy - octreotide lasted 6-18 months.

Results: The stabilization of the tumour size as well as the stabilization of visual field changes was noticed in all the cases. No side effects were noted.

Conclusions: Considering NFPAs, chronic therapy with somatostatin analogs can be an alternative to further neurosurgical treatment and for the patients who do not agree on neurosurgery.

Key words: clinically non-functioning pituitary adenomas, somatostatin analogs, octreotide, receptor scintigraphy of pituitary tumours, recurrent pituitary tumours.

Adres do korespondencji: Prof. dr hab. med. Jolanta Kunert-Radek; Klinika Endokrynologii;
Uniwersytet Medyczny w Łodzi; 90-425 Łódź, Sterlinga 3; e-mail: jolanta.kunert-radek@umed.lodz.pl